

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL**

Seduta tal-25 ta' Novembru, 2013

Citazzjoni Numru. 900/2008

Middlesea Insurance plc

Vs

Raymond Avallone

Permezz ta' din il-kawza l-attrici qeghda titlob li l-konvenut jigi kkundannat ihallasha s-somma ta' erbatax-il elf tmien mija u erba' u tmenin ewro u tnejn u erbghin centezmu (€14,884.42), premia u boll fuq poloz ta' assikurazzjoni mahruqa mill-kumpannija attrici favur il-konvenut u l-imghax sal-31 ta' Lulju 2008, bl-imghax mill-1 ta' Awwissu 2008, skond rendikont anness mal-att promotur.

Kopja Informali ta' Sentenza

Il-konvenut wiegeb li s-somma giet pacuta in toto jew in parte ma' diversi ammonti pagabbli mis-socjeta attrici lill-konvenut bhala konsegwenza ta' diversi claims maghmula fuq l-istess poloz ta' assikurazzjoni li nhargu mill-attrici, u kif ukoll bhala valur ta' xogholijiet ta' riparazzjonijiet li saru minnu.

Il-qorti semghet il-provi u t-trattazzjoni tad-difensuri.

Rat l-atti u taghmel dawn l-osservazzjonijiet:-

1. Is-somma reklamata mill-attrici m'hijjex kontestata.
2. Il-konvenut qiegħed isostni li l-hlas m'huwix dovut għaliex sehhet tpacija, tas-somma shiha jew ta' parti minnha. It-tpacija hu mod kif tispicca obbligazzjoni (Artikolu 1145 tal-Kodici Civili). Skond l-Artikolu 1197(1) tal-Kodici Civili:-

“It-tpacija ssir biss bejn zewgt idjun li jkollhom it-tnejn bhala oggett somma ta' flus, jew kwantita' determinata ta' hwejjeg fungibbli ta' l-istess speci, u li jkunu t-tnejn likwidi u li jistghu jintalbu.”.

Il-Qorti tal-Appell fis-sentenza **Paul Abela nomine vs Paul Laferla nomine** tat-18 ta' Mejju 1953 (Volum XXXVII.i.490) osservat:-

“Il-kompensazzjoni ssir ipso jure u anki minghajr ma jkunu jafu d-debituri, hekk kif ikunu jezistu zewgt idjun fi zmien wiehed, jinqatlu wiehed bl-iehor safejn ikunu ndaqs¹.”.

Imma l-kompensazzjoni ma tista tigi nvokata bhala li operat ruhha ipso jure għar-rigward ta' krediti li ma humiex ammessi mill-parti l-oħra.”.

L-istess qorti fil-kawza L-avukat **Dr Jose' Herrera nomine vs Victor Tabone nomine** deciza fit-2 ta'

¹ Artikolu 1196(2) tal-Kodici Civili.

Novembru 1995 regghet ikkonfermat li fejn il-kreditu pretiz mill-konvenut hu kontestat u dwaru jkun hemm provi konfliggenti, m'huwiex cert u likwidu u lanqas determinat bhala dovut. Ghalhekk f'cirkostanzi simili ma tistax issir kompensazzjoni permezz ta' eccezzjoni. Fil-fatt l-Artikolu 396 tal-Kap. 12 jipprovdi li tista' ssir rikonvenzjoni:

“(b) meta l-iskop tal-kontro-talba tal-konvenut huwa li jipaci l-kreditu mitlub mill-attur, jew li b’kull mod iehor igib fix-xejn l-azzjoni ta’ l-attur jew li jimpedixxi l-effetti taghha.”.

Meta ssir kontro-talba biex jigi pacut il-kreditu li jkun talab l-attur, l-ghan taghha hu li l-konvenut jigi kanonizzat bhala kreditur tal-attur fis-somma pretiza mill-konvenut. B'dan il-mod il-konvenut jipprova jestingwi l-obbligazzjoni li jkollu fil-konfront tal-attur, sal-ammont li fih jigi kanonizzat kreditur tal-attur.

Fil-kaz in ezami l-konvenut ma pproponiex kontro-talba.

3. Irrizulta li kien hemm zmien meta l-konvenuta kien jassigura l-vetturi tal-kiri proprjeta' tieghu mal-attrici, tramite intermedjarju. F'affidavit li pprezenta fis-17 ta' Gunju 2011 (fol. 31) huwa elenka l-hlas li ghandu jircievi minghand l-attrici. Dan jikkonsisti fi claims li qal li ghamel mal-attrici u li qatt ma thallsu minnha. B'kollox semma tmien claims, li qal li huma:-

- Lm800 jew Lm1000 li qal li kkalkola li nefaq fir-rigward tal-vettura AAK 918 bin-numru AAK918/1023. Il-konvenut ipprezenta kopja ta' survey li ddeskrivieh bhala provizorju (fol. 35). Qal li f'dak iz-zmien ma kienx insista ghall-hlas ghaliex Kenneth Mallia Milanese, ufficjal tal-kumpannija attrici, kien qallu li kien wasal it-tigdid tal-poloz u tah parir biex ma jissikkahx ghall-hlas.
- Claim li qal li fetah fl-2001 fuq il-vettura GAK 426. Spjega li l-vettura kienet issewwiet ghand Mark's Garage u pprezenta kopja ta' survey report (fol. 37). Ipprezenta wkoll dak li jidher li huwa kont ghax-xiri ta' parts (fol. 38) li pero' fih hafna ammonti neqsin. Qal li kien jikkalkola li l-ispiza kienet tilhaq ghal Lm1,000.

- FI-2003 qal li kien hadem fuq vettura BBI 990, skond survey a fol. 40 minn fejn jirrizulta li l-ispejjez kienu ta' Lm670.70. Zied ighid li l-claim kienu ghamlu ma' Fenici Insurance Agency Limited u li jikkalkula li b'kollox nefaq Lm850-Lm900 “[...] *billi s-surveys generalment ma jkunux jinkludu l-hsarat u l-ispejjez kollha.*” (fol. 33).
- Qal li fl-2004 kien sewwa l-vettura EEE 090 skond survey a fol. 41. Jikkalkola li l-ispiza kienet ta' Lm590 peress li fis-survey jinghad li l-ispiza hi ta' Lm415.33. Skond il-konvenut kien ghamel claim ma' Fenici Insurance Agency Limited. Spjega li certu Denise Condorato, impjegata tal-attrici, kienet semmietlu l-*claim number* 113/0231. Ighid li meta staqa dwar il-claims relatati mal-vetturi BBI 990 u EEE 090, kienu qalulu li kienu ghadu ma rcevewx l-inkartament minghand Fenici Insurance Agency Limited.
- FI-istess sena qal li ghamel claim fuq il-vettura EBK 279, b'survey a fol. 43. Qal li t-tiswijiet swew Lm289.11 u pprezenta kont u ricevuta ghax-xiri ta' parts (fol. 44-45) kif ukoll survey report (fol. 46). Skond il-konvenut ghalkemm kien baghat il-kontijiet lill-attrici, baqa' ma thallasx.
- Fis-sena 2005 ghamel claim fuq il-vettura HBA 929 u hallas is-somma ta' Lm206.58 ghat-tiswija. F'dan ir-rigward ipprezenta kont ghax-xiri tal-parts. Zied ighid li kien hallas spejjez relatati ma' spray u panel beating, izda m'ghandux ir-ricevuti.
- Claim iehor kien fuq il-vettura Peugeot 206 (convertible), u qal li kien hallas il-parts fl-ammont ta' Lm136.42. Ipprezenta kont u ricevuta datati 16 ta' Novembru 2005 li jirrelataw dwar xiri ta' parts, u qal li dawn huma l-unici dokumenti li rnexxielu jsib. Fid-dokument m'hemm l-ebda dettalji tal-vettura.
- Isemmi wkoll claim fuq vettura RVK 129 u qal li kien ghamel claim mal-attrici. Zied ighid li kien hallas l-ispejjez kollha hu minghajr ma qal x'inhuma.

Id-diffikulta' li ghandha l-qorti hi li:-

i. Hemm biss il-kelma tal-konvenut li saru dawk il-claims kollha li semma fl-affidavit. Pero' ma pprezenta l-ebda dokument li jikkorabora l-verzjoni li ta.

ii. Irrizulta li fuq il-vettura AAK 918 kienet saret claim mill-konvenut. Madankollu kienet giet irtirata. Dwar dan xehed Keith Mallia Milanes, impjegat tal-attrici, li pprezenta kopja ta' dikjarazzjoni tal-konvenut datata 12 ta' Jannar 2005 fejn jinghad: *"I will not be claiming damages with regards to an accident that occurred on 14 August 2003 in Gzira with Hyundai bearing registration number AAK 918. In this regard I authorize Bonnici Insurance Agency Ltd to withdraw their file number 0951"* (fol. 83). Fatt li l-konvenut ikkonferma biss meta sarlu l-kontro-ezami.

iii. Fir-rigward tal-vettura GAK 426, minn email datata 27 ta' April 2003 (fol. 89) jidher li l-vettura kienet assigurata mal-attrici (fol. 89). Fid-dokument jinghad: *"The above mentioned vehicles were involved in two separate accidents way back in April 2001. To date we have not received survey instructions. In this regard I shall be closing both files."* Ma rrizultax x'gara wara. L-email kienet intbaghatet lil John Tortell, ufficjal ta' Jetco Insurance Brokers Limited, li ghamlet zmien taghmel placement ta' poloz, ghan-nom tal-konvenut, ma' Bonnici Insurance Agency Limited. Ghalkemm Tortell xehed fis-seduta tat-22 ta' Jannar 2013, ma ta l-ebda dettalji (fol. 103)².

iv. M'hemmx certezza dwar ic-cifri li l-konvenut jippretendi li kellu dritt jirikupra minghand l-attrici. Hekk per ezempju dwar il-vettura GAK 426 il-konvenut qal: *"Ghaliex ma ghandix is-survey jiena ma nistax nikkwantifika dan il-claim izda nikkalkula illi kien ilahhaq ma' Lm1,000."* (fol. 33).

v. Jidher li fil-perjodu li l-konvenut kien jinqeda bis-servizzi ta' Bonnici Insurance Limited, il-claims kienu jsiru maghha u meta tigi onorata l-claim kien jircievi l-hlas minghandha³. Xehed John Bonnici, direttur ta' din il-

² "Nikkonferma illi meta kien ikun hemm xi claim ezempju l-vettura tkun involuta f'incident tat-traffiku l-klijent kien jigi ghandna u jinfurmana. Ahna min-naha taghna konna ninfurmaw lill-agent. Illi dan min-naha tieghu kien jinkariga s-surveyor biex imur jara l-vettura fis-sens illi jhejji survey report li jkun jitratta dwar il-hsarat li jkollha l-vettura."

³ Ara deposizzjoni ta' John Tortell (fol. 104). Denise Condorato spjegat li fir-rigward ta' Fenici Insurance Agency Limited, kienet tintuza l-istess procedura fis-sens li l-hlas lill-assigurat kien isir minn din il-kumpannija u mbaghad Middle Sea Insurance plc kienet thallas lill-agent.

kumpannija, li qal: *“Jien iccekjajt jekk hemmx claims dwar il-vetturi li jissemmew fl-affidavit ta’ Mr Raymond Avallone li ntbaghat lili mill-avukat Thake. Nikkonferma li claims kien hemm. Kien hemm claims li kienu mhallsin u ohrajn maghluqin... Jiena nikkonferma li dwar il-vettura GAK 426, ara fol. 33, kien hemm claim pero l-file kien inghalaq.”*. Ix-xhud ma kienx jaf ir-raguni ghalfejn kien inghalaq.

vi. Denise Condorato spjegat li l-claims li ghamel riferenza ghalihom il-konvenut, *“m’ghandniex records taghhom.”*. Spjegat li Fenici Insurance Agency Limited⁴ kienet agent tal-kumpannija attrici u li meta fl-2004 waqfet topera, intbaghatu l-files tal-claims li kienu ghadhom pendenti. Kompliet tghid li l-attrici kienet onorat il-claims li kienu ghadhom pendenti; *“Il-claims huma kollha maghluqin. Xejn iktar mhu dovut lil nies li kienu assigurati maghna. L-istess dan ifisser li l-ebda hlas mhu dovut lil xi hadd li ghamel it-tiswijiet fuq il-vetturi.”* (fol. 70).

vii. Fl-affidavit il-konvenut stess qal *“[...] matul is-sena 2003-2004, sew ghaliex qghadt attent hafna jien u kif ukoll ghaliex kien hemm element ta’ fortuna, dik is-sena kelli ftit habtiet u l-loss ratio tieghi kien tajjeb hafna. Biex anke inzomm milli naghmel claims, kont ghamilt diversi tiswijiet minghajr ma nikklejma ghalihom.”*

viii. Jirrizulta li fl-2004 l-attur kien qieghed jinqeda bis-servizzi ta’ Assikura Insurance Brokers Ltd. Fatt konfermat fir-rendikont Dok. A li l-attrici pprezentat marrikors guramentat. Andrew Grech, managing director ta’ din il-kumpannija, xehed: *“[...] l-ewwel sena li hadem maghna Avallone kienet sena tajba, fis-sens li meta inti taghmel paragun mas-snin ta’ qabel..... Jien kont naf li Avallone, kien ghamel sforz, fis-sens li jkun hemm certu hsarat fuq il-vetturi tieghu li ma jkunx dahhal claim fuqhom. Ikun qabad u sewwa hu.”* (fol. 71). Dikjarazzjoni li tnissel id-dubju kemm fil-verita’ saru claims fir-rigward tal-vetturi li jissemmew f’paragrafi (vi)⁵, (vii) u (viii) tal-affidavit tal-konvenut.

⁴ Skond l-affidavit tal-konvenut, il-claims li ghamel ma’ Fenici Insurance Agency Limited kienu tnejn, fuq il-vettura BBI 990 u EEE 090.

⁵ Il-vettura HBA 929 hi wahda mill-vetturi li dwarha l-attrici qeghda titlob hlas ta’ polza ta’ assikurazzjoni.

ix. Id-difensur tal-konvenut argumenta li l-konvenut ressaq provi indipendenti u oggettivi ta' dak li qal fl-affidavit, biex juri li huwa kreditur tal-attrici. Il-qorti hi tal-fehma li l-unika prova hi l-affidavit tal-konvenut. Verzjoni hi kontestata mill-attrici. Kien fl-interess tal-konvenut li bhala persuna li qeghda fin-negozju tizgura li fl-ufficcju jkollha sistema ta' *record keeping*. In-nuqqas ta' organizzazzjoni li jidher li kellu f'dan ir-rigward, ma jfissirx li l-qorti ghandha taghlaq ghajnejha u taccetta l-verzjoni li ta. L-oneru tal-prova kien fuq il-konvenut sabiex juri li fir-realta' ghamel il-claims.

F'dan ix-xenarju ta' incertezza l-qorti ma tistax tasal biex tikkonkludi li l-konvenut ta prova li sehhet tpacija *ipso jure*. Certament li wiehed ma jistax jitkellem li dak li qiegheed jippretendi l-konvenut huwa kreditu cert, likwidu u dovut. Ghal dak li jikkoncerna tpacija gudizzjali, ma saret l-ebda kontro-talba.

Ghal dawn il-motivi l-qorti tichad l-eccezzjoni tal-konvenut u tilqa' t-talba tal-attrici. Ghalhekk tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-kumpannija attrici s-somma ta':

- (i) hdax-il elf tlett mija u sittax-il ewro u hamsa u tletin centezmu (€11,316.35) bhala somma kapitali⁶;
- (ii) Tlett elef hames mija u tmienja u sittin ewro u seba' centezmi (€3,568.07) imghax sal-31 ta' Lulju 2008.

Bl-imghax fuq is-somma kapitali mil-llum u bl-ispejjez kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁶ Ara rendikont Dok. A a fol. 3.